

5.1. ಗುಣಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Theory of Multiplier)

ಗುಣಕದ ಪರಿಭಾವನೆಯನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿರೋದಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದವರು ರೀ.ಎಫ್ .ಕಾಹ್ನ (R.F. Kahn) ಎಂಬ ಅಂಗ್ಲ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾಸ್ತಿಜ್ಞ, ಹೂಟೆಯಲ್ಲಾಗುವ ಮರಾವನೆಯಿಂದ ಉದ್ದೇಶ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಬದಲಾವಣೆ ಉತ್ತರದ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುಣಕ ಪರಿಭಾವನೆಯ ಮೂಲಕ ಅವರು ವಿವರಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು 'ಹೂಟೆಗೆ ಗುಣಕ' (Employment Multiplier) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕೇನ್ಸರವರು ಈ ಪರಿಭಾವನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹೂಟೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿಳಿಗೆ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಶೇಷಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೇನ್ಸರವರ ನಾಯಕ್ಕೆ 'ಹೂಟೆಯ ಗುಣಕ' (Investment Multiplier) ಅಥವಾ 'ಆದಾಯದ ಗುಣಕ' (Income Multiplier) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಗುಣಕದ ಅರ್ಥ (Meaning of Multiplier)

ಹೂಟೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಅನುಭೋಗದಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಮೂಲಕ ಆದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತೇದೆಯೇ ಕೇನ್ಸರವರ ಗುಣಕವು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೂಟೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯು ಅನುಭೋಗದ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುತ್ತದೆ ಎಷ್ಟು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಆದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಗುಣಕವು ಹೊಟೆಯಲ್ಲಿನ ಅರಂಭಿಕ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಇರುವ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಗುಣಕದ ಸಮೀಕರಣ (Multiplier Equation)

ಗುಣಕದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಅಂಚಿನ ಅನುಭೋಗದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಬಹುದು.

$$\text{ಗುಣಕ} = \frac{1}{1 - \text{ಅಂಚಿನ ಅನುಭೋಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿ}}$$

$$\text{Multiplier} = \frac{1}{1 - \text{MPC}}$$

$$K = \frac{1}{1 - \text{MPC}}$$

ಅಂಚಿನ ಅನುಭೋಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು (MPC) $1/2$ ಇದ್ದರೆ.

$$\text{ಗುಣಕವು} = \frac{1}{1 - \frac{1}{2}}$$

$$= \frac{1}{\frac{1}{2}}$$

$$\therefore \text{ಗುಣಕವು} = 2 \text{ ಆಗುತ್ತದೆ.}$$

ಹೊಟೆಯ ವೆಚ್ಚೆ 100 (ಕೋಟಿ) ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾದರೆ ವರಮಾನವು ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಅಂದರೆ ($2 \times 100 = 200$) 200 ಕೋಟಿ. ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಗುಣಕವು ಹೊಟೆಯಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಹೆಚ್ಚಳದ ಹಲವಾರು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಂಚಿನ ಅನುಭೋಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು $3/4$ ಅಂದರೆ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಅಗಿದ್ದರೆ ಗುಣಕದ ಮೌಲ್ಯವು ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

$$K = \frac{1}{1 - \text{MPC}}$$

ಗುಣಕದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ (Working of the Multiplier)

ಅಂಚಿನ ಅನುಭೋಗದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ (MPC) ಸಹಾಯದಿಂದ ಗುಣಕದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಬಹುದು. ಹೊಟೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳವು, ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಆದಾಯವನ್ನು ಸ್ವಾಷಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದು ಅನುಭೋಗದ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಲು ಅನುವ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಲಾದ ಹೊಟೆಯ ಆದಾಯವು ಹೊಟೆಯಲ್ಲಿನ ಆರಂಭದ ಹೆಚ್ಚಳದ ಎಷ್ಟು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವ್ಯೇಜಾಫ್ಫಿಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸಬಹುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಒಂದು ದೇಶವೊಂದರ ಅಂಚಿನ ಅನುಭೋಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು $\frac{1}{2}$ ಇದೆಯೆಂದು ಮತ್ತು ಹೊಟೆಯು 100 ಕೋಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯೋಣ. ಇದು ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ 100 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಆದಾಯವೂ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬರ ವೆಚ್ಚವು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಆದಾಯವಾಗುವುದರಿಂದ ಜನರು ಮೈ ಆದಾಯದ ಅರ್ಥಭಾಗ (MPC $\frac{1}{2}$) ಅಂದರೆ ರೂ. 50 ಕೋಟಿ. ಅನುಭೋಗದ

ಉತ್ಪನ್ನ ಅರ್ಥಾತ್ ಮತ್ತು ಉದ್ದರ 50 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಾಯ ಅನುಭೋಗದ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚು ಮಾಡುವುದರಿಂದ, ಅಂದು ಅವು ವರಮಾನದ $\frac{1}{2}$ (ಅಧ್ಯ) ಭಾಗವನ್ನು ಅಂದರೆ 25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಅನುಭೋಗದ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚು ಮಾಡಿ, 25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅನುಭೋಗದ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚು ಮಾಡಿದ ಈ 25 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚು ಕ್ಲರ್ವ ಆದಾಯ ಮಾಗುತ್ತದೆ. ಆವರು ತಮ್ಮ ಆದಾಯದ ಅಧ್ಯಭಾಗ $(\frac{1}{2})$ ನ್ನು ಅಂದರೆ 12.5 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವೆಚ್ಚು ಮಾಡಿ 12.5 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಉತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ವರಮಾನವು ಪ್ರತಿಸಲ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾದ್ದು $100 + 50 + 25 + 12.5 + 6.25 + 3.125 + \dots = 200$ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ $\Delta Y = K\Delta I$ or $200 = 2 \times 100$, ಇಲ್ಲಿ $K = 2$,
 $(\because MPC = \frac{1}{2})$ $\Delta I = 100$ ಕೋಟಿಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ಕೋಷ್ಟಕದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದೆ.

ಕೋಷ್ಟಕ 5.2

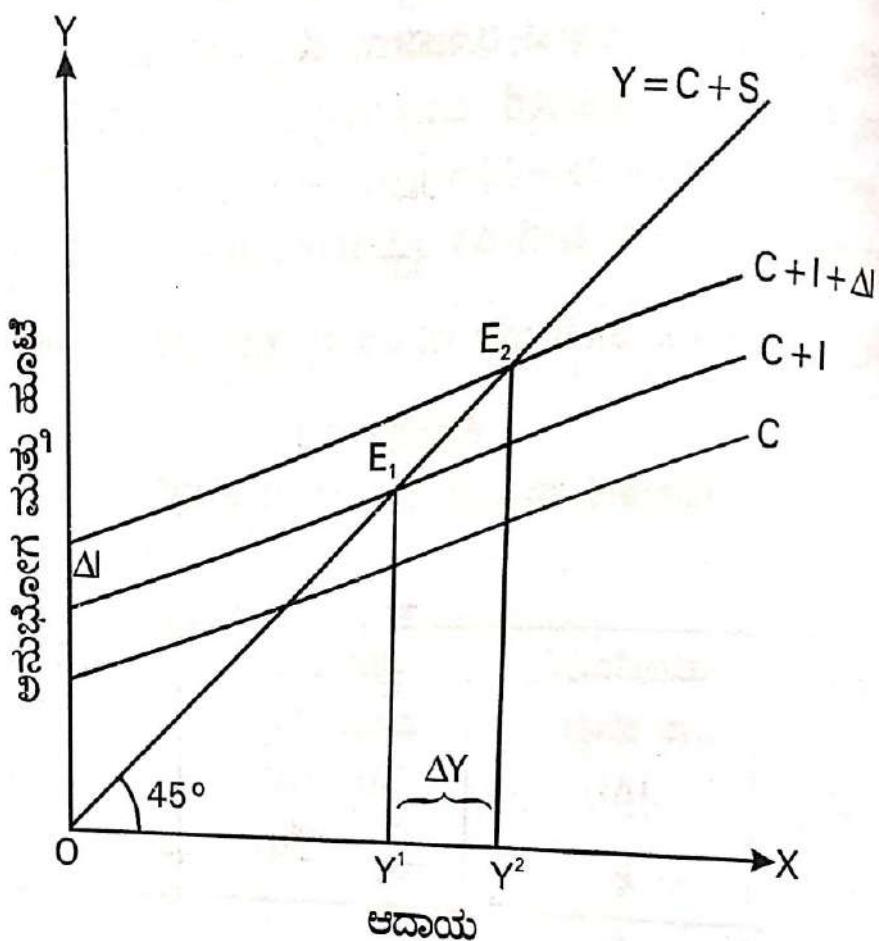
ಗುಣಕದ ಮೂಲಕ ವರಮಾನದ ಹೆಚ್ಚು

(ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ)

ಗುಣಕದ ಅವಧಿ (Round)	ಹೊಟೆಯಲ್ಲಿ ನ ಹೆಚ್ಚು (ΔI)	ಅನುಭೋಗ ದಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚು $(\Delta C = \Delta Y(= 0.5))$	ಆದಾಯದಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚು (ΔY)
0	—	—	—
1	100	50	150
2	—	50 + 25	175
3	—	50 + 25 + 12.50	187.50
4	—	50 + 25 + 12.50 + 6.25	193.75
5	—	50 + 25 + 12.50 + 6.25 + 3.125 etc	196.875 etc
etc	etc	100	200
ಅಂತಿಮ	100		

ಅಂಚಿನ ಅನುಭೋಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು $\frac{1}{2}$ ಇದ್ದಾಗ, ಗುಣಕದ ಸಂಖ್ಯೆ 2 ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೊಟೆಯಲ್ಲಿ 100 ಕೋಟಿಗಳಷ್ಟು ಹೊಸ ಹೊಟೆ ಮಾಡಿದರೆ ತಾವು ಸಂಖ್ಯೆ 200 ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅನುಭೋಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಾಗ ಗುಣಕವೂ ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಗುಣಕದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ರೇಖಾಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕವೂ ನೋಡಬಹುದು.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ 5.1 : ಗುಣಕದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ

'C' ರೇಖೆಯು ಅನುಭೋಗದ ರೇಖೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಅಂಚಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅಥವಾ (MPC $\frac{1}{2}$) ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ $C + I$ ರೇಖೆಯು Y ರೇಖೆಗೆ E^1 ಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಿದೆ. ಹೀಗೆ Y_1 ಮಟ್ಟದ ಆದಾಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಈಗ ಹೊಟೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ $C + I$ ರೇಖೆಗೆ ಸಮಾಂತರವಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು $C + I + \Delta I$ ಎಂಬ ರೇಖೆಯು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೇಖೆಯು 45° . ಆದಾಯ ವೆಚ್ಚದ ರೇಖೆಯ ಮೇಲೆ E^2 ನಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಆದಾಯದ ಪ್ರಮಾಣವು Y^1 ರಿಂದ Y^2 ಗೆ ವರದು ಪಡ್ಡು ಹೆಚ್ಚಿಗೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾನಾಕೆನ್.

ಅಂದಾಜು ಉದ್ದೇಶಗಳು (Assumptions of Multiplier)

ಸುಣಕದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಹಲವು ಉದ್ದೇಶ ಅಥವಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾಗಿದೆ.

1. ಸ್ವಯತ್ತ ಹೂಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರೀರಿತ ಹೂಡಿಗೆ
ಅನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ.
2. ಅಂದಿನ ಅನುಭೂತಿಗೆ ಪ್ರಪೃತಿಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
3. ಅನುಭೂತಿಗೆ ಸದ್ಯದ ಆದಾಯದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.
4. ಸುಣಕದ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಯದ ವ್ಯತ್ಯಯ (time lag)
ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.
5. ಹೊಸ ಹೂಡಿಯ ಗುಣಕದ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವವರೇಗೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ
ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
6. ನಿವ್ವಳ ಹೂಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
7. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬೇಡಿಕೆಗನುಣವಾಗಿ ಅನುಭೂತಿಗಿ ವಸ್ತುಗಳ ಲಭ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ.
8. ಹೂಡಿಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಳದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನುಭೂತಿಗಿ ವಸ್ತುಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ
ಹೆಚ್ಚಳವಾಗುತ್ತದೆ. (ಈ ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಆಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ವಸಲು ಅನುಭೂತಿಗಿ
ವಸ್ತುಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾಮಧ್ಯ ಇದ್ದಿರುತ್ತದೆ.)
9. ಇತರ ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತವೆ.
10. ಗುಣಕವನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮಾಡುವ ಕ್ರೋಣಿಕಾ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿದೆ.
11. ಮುಚ್ಚಿದ ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವ.
12. ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬದಲಾವಣೆಗಳೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.
13. ಅನುಭೂತಿಗಳ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ವೇಗೋತ್ಸ್ವದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು
ಪರಿಗಣಿಸಿಲ್ಲ.
14. ಅರ್ಥವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವೋದ್ಯೋಗಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟಿದ ಸಮತೋಲನವಿರುತ್ತದೆ.

ಗುಣಕದ ಸೇರಿಕಳಿಗಳು (Leakages of Multiplier)

ಗುಣಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನಿನ ಅರ್ಥ-ಅರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಗುಣಕದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಈಗಿನಂದಿಗೆ ಸು ಅರ್ಥಾದ್ಯಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇವರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನಿನ ಹಳೆವಾಲು ಇತ್ತೀಚಿಗಳು ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅವಾಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯವಾದವರ್ಗಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವುದು.

1. ಉಳಿತಾಯ (Saving)

ಉಳಿತಾಯವು ಗುಣಕದ ಒಜು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸೇರಿಕಳಿಗೆ ಆಗಿದೆ. ಈ ಅನುಭೋಗ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಕಡೆಮೆ ಇರುವುದರಿಂದ, ಆದಾಯದ ಸುಧಾರಣೆ ಭಾಗ ವಿಚ್ಛೇದಿಸಬಹುದು ಇದ್ದಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಉಳಿತಾಯ ಭಾಗ ಮುಂಬಯಿದ ಆದಾಯದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ತಡೆಯೊಡ್ಡುತ್ತದೆ. ಇಂಥನ್ನು ಉಳಿತಾಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಗುಣಕದ ಮೌಲ್ಯ ಕಡೆಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಆದಾಯದ ಉಳಿತಾಯ ರೂಪದ ಸೇರಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಗುಣಕದ ಮೌಲ್ಯ ಕಡೆಮೆಯಾಗಿ ಆದಾಯವು ನಿಗದಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

2. ನಗದು ಹಣದೊಲವಿನ ಪ್ರಬಿಲ ಇಟ್ಟಿ (Strong Liquidity Preference)

ಜನರು ವ್ಯವಹಾರ, ಮನ್ನೆಟಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಥಾವ್ಯವಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಹೆಚ್ಚಿಳಿವಾದ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೂ ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿದೆ ಗುಣಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಜನರು ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಹಣವು ಕಾರಣಗಳನ್ನೊದ್ದಿದ್ದು ಬ್ಯಾಂಕೆನಲ್ಲಿಯೋ ಆಥವಾ ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಸೋಮಾರಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಗುಣಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ತಡೆಯೊಡ್ಡು ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಆದಾಯ ಸೋರಿಕೆಯ ಕಾರಣವು ಆಗಿದೆ.

3. ಹಳೆಯ ಸ್ಕ್ರೋ ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಪತ್ರಗಳ ಖರೀದಿ (Purchase of Old Stock and Securities)

ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಆದಾಯವು ಹಳೆಯ ವೇರು ಮತ್ತು ಭದ್ರತಾ ಪತ್ರಗಳ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅನುಭೋಗಿ ವಸ್ತುಗಳ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಆದಾಯ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅನುಭೋಗದ ವಚ್ಚೆ ಕಡೆಮೆಯಾಗಿ ಆದಾಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕುಂತಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅನುಭೋಗದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಡೆಮೆಯಾದುದು ಗುಣಕದ ಮೌಲ್ಯವು ಕಡೆಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

4. ಸಾಲದ ಮರುಪಾವಡಿ (Debt Repayment)

ಜನರು ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಸಾಲದ ಮರುಪಾವಡಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿದೆ, ಅನುಭೋಗದ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚೆ ಕಡೆಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅನುಭೋಗವು ವಸ್ತುಗಳ ವಿವರಿಸಿದೆ.